

"СВОБОДА" (ЛІМЕРКЕ)

FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.,
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		PERIODICALS	
One year (12 issues) \$ 7.00	Half year (6 issues) \$ 3.50	Prohodna chasna (12 issues) \$ 7.00	Half year (6 issues) \$ 3.50
Six months (6 issues) \$ 3.75	Three months (3 issues) \$ 2.00	Na nia rok (12 issues) \$ 3.75	Na tri mitsi (3 issues) \$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Ласарв Карл і Закарпаття:	
One year (12 issues) \$10.00	Half year (6 issues) \$ 5.00	Na rok (12 issues) \$ 10.00	Na tri mitsi (3 issues) \$ 5.00
Six months (6 issues) \$ 5.00	Three months (3 issues) \$ 2.75	Na rok (12 issues) \$ 5.00	Na tri mitsi (3 issues) \$ 2.75

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

Telephone "СВОБОДА": 498 Montgometry, TeX. Y. H. Союз: 1838 Montgometry.
9 Канада наслідок вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Address: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛІДЖ ПРО ВУГЛЕВИЙ ПРОМИСЕЛ

З промови президента Куліджа перед обом палатами конгресу з приводу отворення нової його сесії звертає на себе більшу увагу передовсім уступ про вуглевий промисел. У сій частині промови президент сказав кілька уваг, гідних за-пам'ятання.

Наперд президент підняв як факт великої ваги те, що вуглевий страйк, який приніс великі шкоди майстерам, властителям та широкому публіці, ще й далі триває. Видно президент уважав цей стан за справжній скандал. Скандалом же є для американського господарського промислу, який хвалиться, що має найбільшого американського твердого вугля в світі, що може надостати його добуванням так, як свого вимагає суспільне добро. Сю неважко президент називає чимось зближення до національної економічної нещаді.

Скандал же і тому, що над питанням вуглевого промислу американський народ займається вже досить давно. Кілько вже не було розслідувань, кілько планів не піднесено! Та мимовіс інституції та рекомендації промисла ще дали храле, бо він все не є прямими модерних способів пологодування неперозуміння між властителями а робітниками сього промислу. Нині вже всі признають, що шось доконче потреба зробити, щоб вуглевий промисел сповняв свій обов'язок супроти народа ліпше та справнійше.

В сьому уступі президент сказав лише те, що вже давно говорили асиди, організації, свідоми публічного інтересу. Він казав мимомодом признає, що федеральний уряд повинен бути шось у сій справі зробити, але, як президент каже, федеральний уряд не має ніякого права втручатися в сьому справу. Недостатка законної основи для виступлення уряду довелось до того, що урядови не лишилися нічого другого, хіба уклісно просити сторони. Уряд шось зробити не міг.

Тому президент предкладає практичні проекти, що зробити, щоб на будуче скандали в угловий промисел не повтарялись, щоб федеральний уряд мав законну основу виступити на слуний ногого неперозуміння в промисел. На думку президента, конгрес повинен ухвалити закон, який даваби президентови: Зауважень Держав та міністрів праці й міністрів торгівлі право вести урядові переговори зі сторонами як на слуний, який знова грозила небезпека завершення праці. Сі три урядники малиби мати право астоявати тимчасові комісії з правом покликати свідків, жадання документів, вироблювати рішннн, закінчати сторони до розсезного суду; на слуний, колиби зашла небезпека, що публіци не стане вугля, то сьомі комісії малиби мати право взяти приписи вугля у свій заряд та розділяти його рівномірно серед публіки.

Такі комісії малиби передовсім право й обов'язок подавати до публічного відома факти, які вона підчас своїх свідств прослідуюли. Таке проголошування відкритих фактів президент уважав дуже важким з громадського становища. Президент покладався на користь з подібних акцій в минулому, але звернув увагу, що тепер треба добути заступити вже заїт посланню вуглевої комісії, та відкрити нині факти вжити вже тепер як основу для практичного розв'язання теперішнього клопоту.

Питання президента, як видно, подає лише загальніший план подогодування вуглевого суперечок. Остаточне викінчення сього плану може показати свій план поконтинент, або й зовсім незлізлим виконати своє велике завдання. Зате його пригадає про вислани посланню вуглевої комісії засудує на признає, бо сьомі комісії відкривала справні факти, а прижильники властителей докладали старань, щоб сї факти не побачили денного світла.

КУПУЮТЬ АКЦІЇ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ У ЛЬВОВІ

Далі закупили:
МЕК КІЗ РАК, П.А. Гром. Андрій Гальчак переслав до Обед-
нання на закупку акцій Земельного Банку \$90. Парохіаль-
на чинайша ім. Т. Шевченка 12 акцій за \$60, Іван Кінхаль-
4 акції за \$20, а по одній акції купили: о. Олександр Нік-
і Андрій Гальчак.

МАННЕСЕР, І.Г. Гром. М. Дармохал переслав \$10 на два
акції ліпше: Земельний Банк сьомі така українська фінан-
сова інституція, що ми повинні бути горді з неї. Кождо
Українець повинен її підтримати.

СОНДЕРЛЕНД, МЕСС. Гром. Теодор Тишкович купив дві ак-
ції за \$10.

КЛІВЛЕНД, О. Трета Сотня Третього Округа Січової Органі-
зації купила дві акції за \$10.

МІНІШАВА, ІНД. Гром. Дм. Тиркуш купив одну акцію за \$5.

ХТО БУДЕ СЛІДУЮЧИМ?

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО

ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА —

СЕ СИЛА. — ПИШЬТЕ ПО НАЙВІЩИЙШІЙ ЦІННИЙ

КНИЖОК.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ

ЧАСОПИС "СВОБОДА".

АГРАРНЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

В часі, коли йде колонізація діл яких українських зебел чужим елементом, коли в нас колонізується пї Мазурами, а на Україні Жидами, Москалями і иншими чужо-національними елементами, не від рінне буде позначитися зі справою аграрного переселення на радянській Україні. Про таке переселення в нас усім відомо та й в нас про нього писалося вчорашню. Натоміст про радянську Україну та про її земельні відносини ми писали мало. Не розпоряджаючи докладами даними про сучасні земельні відносини за Зоручені, ми й не могли цього зробити. Але ось у харківських "Вісник" з 23 жовтня н. р. надійшло стаття О. Одинок під назвою "Аграрне переселення", яка відкриває боляй рубець заскони на тамошній земельні відносини. Автор характеризує тамошні земельні відносини такими словами:

"Дя справа стоїть ріжно в ріжних районах країни, а найгостріша в густо заселених округах Правобережжя, де маємо значну кількість невикористаних трудових ресурсів. Це є безробіття в міському розумінні, а переселення, що до великий зріст у наслідку імперіалістичної громадянської війни, які викликали екстенсивні скорочення фабрично-заводської промисловості, зменшення кустарних та ремісничих промислів і майже цілковите знищення сторонніх заробітків".

А далі оперує автор даними даними. Він каже, що порівнюючи з 1913 р. на Україні тепер значно менша площа технічних і спеціальних культур. В 1925 р. площа бурянів наприклад — не зважуючи на зріст її останніми літами — є на 150 тисяч десятин менша від площі з 1913 року.

Щож до фабричного промислу, то там теж велике зменшення робітництва спричинило таке явище, що замість напливу сільського робітництва до міст, як це було перед війною, помічається тепер значний відплив його з міст на села. Перед війною було на Україні 400 тисяч кустарів (адвентів домашньої промислу), а тепер їх дві рази менше. Щож до інших заробітків, то перед війною йшло рік річно з лісопосу 800 тисяч робітників на фабрики, на рілні роботи, до пристаней, а тепер цього немає. Все те складається на невідраді факт густого переселення багатьох чисторільних округів.

"Жіж шляхи боротьби з аграрним переселенням?" — питає автор. — На те питання старється автор найде відповідь при допомозі чисто практичних засобів боротьби.

Означивши такі загальніший засоби, уважає автор переселення. Однак він не вірить ні в його велику можливість ні в заспокоєння земельного голоду. До 1926 р. зі лісопосу має переселитися з селами 35,000 господарів. Окрем раптом 50,000 українських селян зможуть знайти заспокоєння земельного голоду на Україні.

Переселення в густо заселених округах як цифра ніяк не поменшати, бо вона не покращується з ширшою ріжною природою населення. Колж вати їм у вугі не переселення українських селян до межі України, то й воно не вирішить проблеми переселення з тої простої причини, що весь колонізаційний фонд СРСР, що має крім України обслужити ще й інші республіки, є за малий.

Супроти всього повного сідзяться ще й за інші засоби боротьби з переселенням. До цих засобів автор: по-більшенню фабричного промислу, який зможе втягати в сільське роботу силу, скріплення розвитку кустарного

промислу; інтенсифікацію сільського господарства і накінше механізацію сільського господарства. Про кожний з цих засобів висловлює автор такі погляди: за останніх чотирьох місяців збільшилось число робітників українського промислу на 50 тисяч душ. Та цей зріст відбувся виключно на рахунок кваліфікованих міських робітників, що до того не мали ніякої цілі. Село цього зросту цілком не відчувало. Навіть прийнявши якнайвищий зріст міського промислу, він все одно не відтягне села від населення з тої простої причини, що його натуральний зріст виноситься 2 відсотки всього населення річно. Отже сам розвиток промислу не вистарить для розв'язки та поладання цієї справи.

Більше може причинитися до використання роботою, трудової силі села кустарний промисел. Сучасне радянське законодавство створює сприятливі умовини для його розвитку і він вже поступово помітно відрізняє. Це видно найкраще на теперішньому стані ринку сільськогосподарського сировини, який виявляє велике запотребовання сировини.

Та з усього того найважливішим є побільшення інтенсивності у сільському господарстві, з інтенсифікації його. Під тим сідз розуміють таку систему праці, при якій можна бізбільшити кількість піниших господарських продуктів і тим саміи підвищити дохідність сільського господарства.

Дуже важкою є справа механізації сільського виробництва. Автор виходить із заложення, що машина виправді витискає людську працю, але творить одночасно такий стан, при якому кількість робочої сили не зменшується, але побільшується. Супроти того, що метою радянців є те, щоб селянство не запрявлялося від ранку до ночі, але навпаки облекшило свою працю, змогло побільшувати свій добробут при до них цінностей, — необхідно:

"Щоби у сьому розвитку допоміж збільшення матеріальної підмоги у селянства ма, в протинному випадку група, що відстає, буде разом із тим обмежувати свої можливості, більш заробіток через наймання в білих розвинених господарствах. Із цього боку справа підтримки підпідних господарств має велике значіння".

Взагалі сільське господарство на Україні є, на думку автора, до тої міри технічно відстає, що чудес у розвитку механізації надійтися не можна. Та це не значить, щоб все ж таки не можна було при інтенсивній праці дуже значно підвищити технічну сторону господарювання.

Такі засоби боротьби з аграрним переселенням України подає О. Одинок. Найважливіше те, що він подаючи їх, не вірить у їхню реалізацію. І той факт є дуже сумний і невідрадіний. Бо і переселення і примітивне господарювання будуть ще до довго відбиватися і то дуже відісно на економічному піднесенні селянства, отже й цілої України. В. М. (Діло).

ЗАПРОШЕННЯ МЕНШІНСЬКОГО.

Модест Меншіський, наш відомий оперовий співак, одержав зарплатню на гостинні вистави до українських опер у Київ, Харків та Одесу на другу половину сезону.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Пересічені числа робітників фабричного в роки 1923 в стеліях вносили 1,500,000, виробляли 10,000,000, а в 1924, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1925, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1926, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1927, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1928, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1929, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1930, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1931, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1932, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1933, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1934, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1935, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1936, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1937, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1938, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1939, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1940, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1941, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1942, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1943, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1944, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1945, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1946, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1947, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1948, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1949, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1950, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1951, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1952, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1953, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1954, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1955, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1956, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1957, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1958, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1959, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1960, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1961, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1962, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1963, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1964, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1965, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1966, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1967, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1968, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1969, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1970, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1971, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1972, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1973, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1974, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1975, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1976, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1977, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1978, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1979, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1980, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1981, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1982, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1983, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1984, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1985, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1986, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1987, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1988, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1989, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1990, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1991, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1992, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1993, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1994, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1995, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1996, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1997, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1998, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 1999, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2000, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2001, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2002, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2003, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2004, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2005, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2006, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2007, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2008, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2009, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2010, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2011, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2012, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2013, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2014, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2015, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2016, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2017, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2018, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2019, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2020, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2021, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2022, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2023, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2024, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2025, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2026, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2027, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2028, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2029, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2030, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2031, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2032, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2033, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2034, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2035, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2036, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2037, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2038, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2039, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2040, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2041, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2042, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2043, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2044, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2045, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2046, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2047, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2048, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2049, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2050, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2051, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2052, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2053, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2054, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2055, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2056, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2057, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2058, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2059, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2060, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2061, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2062, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2063, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2064, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2065, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2066, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2067, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2068, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2069, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2070, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2071, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2072, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2073, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2074, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2075, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2076, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2077, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2078, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2079, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2080, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2081, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2082, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2083, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2084, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2085, як вносили 1,000,000, а виробляли 10,000,000, а в 2086, як вносили 1,000,000, а виробляли 10

ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ

Тисячі до мібуртс-Офіс У. Н. Девроу:
Улі. В. Мелінінський, 30 Кет-7-маш-урашні

